

Utbildningsinspektion i Elundskolan

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

1. Normer och värden
2. Kunskaper
3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete
6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde. Rapporten ger således inte en heltäckande beskrivning av all pågående utbildningsverksamhet inom enheten vid den aktuella tidpunkten.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter liksom jämförelser med jämförbara verksamheter är också betydelsefulla vid bedömningarna och för slutsatserna med krav på åtgärder och förbättringar. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Skolform	Antal elever/barn
Förskoleklass:	27
Grundskola:	166
Skolbarnsomsorg:	105

Utbildningen vid Elundskolan omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1–5. Barnen i förskoleklass är fördelade på tre grupper och har egna lokaler i en angränsande byggnad som kallas Paviljongen. Eleverna i årskurs 1–5 är uppdelade på sju klasser. Skolans fritidshemsverksamhet består av sju avdelningar som är integrerade i skolans verksamhet och lokaler. Skolan har även öppen fritidsverksamhet som kan ta emot 20 barn.

Elundskolan är belägen cirka en kilometer utanför Köpings centrum. Skolan invigdes år 1973 och byggdes ut år 1994. Paviljongen invigdes år 2002. Flertalet elever bor i närområdet, som främst utgörs av villabebyggelse.

På skolan bedrivs sedan år 1985 åldersintegrerad undervisning. Skolans pedagogiska personal arbetar till viss del i fyra konstellationer som kan liknas vid arbetslag och som utgörs av personal i förskoleklass, årskurs 1–3, årskurs 4–5 samt fritidshemspersonal. I Elundskolan finns en ledningsgrupp bestående av rektor, tre lärare och en representant för fritidshemmen. För närvarande pågår en omorganisation av verksamheten.

Viss undervisning bedrivs i Karlbergsskolans och S:t Olovskolans lokaler, dels idrott och hälsa för elever i årskurs 4–5, dels slöjd för elever i årskurs 3–5.

Skolan ingår i de kommunövergripande Språk-, läs- och skrivutvecklingsprojektet samt Matematikprojektet.

Genomförandet av inspektionen i Elundskolan

Skolverket sände den 13 juni 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för inspektionen vid Elundskolan har bestått av undervisningsrådet Mariette Denholt och experten Robert Johansson. Besök i Elundskolan inleddes den 6 oktober och avslutades den 7 oktober 2003.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Elundskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem samt på Köpings kommuns och Elundskolans hemsidor.

Vid inspektionen av Elundskolan genomfördes formella intervjuer med rektor, specialpedagog, skolsköterska, lärare, personal från fritidshem, representanter från elevrådet, elever i årskurs 2 och 5, barn på fritidshem samt föräldrar. Lektionsbesök samt besök i förskoleklassen och på fritidshemmen genomfördes. Under inspektionen fördes även samtal med personal, barn och elever ute i verksamheten.

Bedömning

Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I läroplanerna anges också att barn och elever skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen. På samma värdegrund vilar verksamheten inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet med skolans värdegrund och läroplanernas mål att sträva mot.

I Elundskolan visade barnen i förskoleklass på trygghet i gruppen och på stor lust att lära. Inspektörerna har erfarit att det i grundskolan allmänt råder ett gott klimat bland elever och personal. Barnens vistelse på fritidshemmen kännetecknas av stor trivsel och trygghet. Eleverna uppger att det sällan förekommer konflikter som inte löses på skolan.

Kontinuerliga samtal om normer och värden förs vid lärarkonferenserna. Fritidshemspersonalen har egna regelbundna möten, vid vilka bland annat värdegrundsfrågor diskuteras. All personal träffas dessutom vid ett flertal tillfällen under läsåret för diskussioner i tvärgupper. Föräldrar har informerats om skolans pågående värdegrundsarbete och har även inbjudits att delta vid en föreläsning om att sätta gränser.

Det finns gemensamma trivsel- och ordningsregler som är kända av elever och föräldrar. Elever, föräldrar och lärare har varit delaktiga vid framtagandet av de ursprungliga reglerna. Reglerna har omarbetats under åren genom medverkan av personal och föräldrar. Reglerna har även delgetts föräldrar och hem- och skolföreningen för synpunkter, varefter vissa förändringar genomförts. Om något inträffar på skolan och personalen anser att det finns behov av att informera föräldrar skickar skolan hem en blankett med rubriken "Att samtala om hemma". Eleven får själv berätta om vad som har hänt och föräldrarna kan

därefter kontakta skolan. Det har vid inspektionen framkommit att några elever och föräldrar upplever att skolans regler blivit hårdare samt att konsekvenserna ibland gränsat till bestraffningar när regler inte följts.

I Elundskolan finns ett rastvaktssystem som personal och rektor beskriver som väl fungerande. Elever och föräldrar har dock vid inspektionen lämnat synpunkter på nuvarande system. Föräldrarna uttrycker en oro för barnens trygghet och säkerhet och anser att två vuxna inte är tillräckligt då utomhusmiljön kringgärdar hela skolan. Eleverna anser att lärarna ibland inte hinner se allt eller ingripa tillräckligt fort när något inträffar.

Inspektionen har visat att det är vanligt att lektionerna styrs och planeras av lärarna. Eleverna har vissa valmöjligheter inom ramen för lärarens planering. Eleverna ger uttryck för att de sällan är delaktiga i undervisningens innehåll eller arbetssätt. I årsrapport 2002 för Elundskolan, tillika skolans kvalitetsredovisning, har beskrivits att det största hindret för vidare elevinflytande är elevernas bristande förmåga att se helhet och sitt eget bästa. Inspektörerna vill i detta avseende framhålla vikten av att eleverna har ett reellt inflytande över och tar ansvar för det egna lärandet samt att inflytandet inte begränsas till olika samverkansorgan.

Barnen på fritidshemmen är till stor del delaktiga i planeringen av verksamheten. Samtliga avdelningar har stormöten där man tillsammans går igenom planeringen av aktiviteter. Personalen anser att barnen är duktiga på att ta ansvar. Vid mötena samtalar man även tillsammans om positiva och negativa saker som inträffat under den gångna veckan.

Sammanfattningsvis finner inspektörerna att skolans arbete med normer och värden ligger i linje med de nationella målen i läroplanen för förskoleklass och grundskola. Trots att inspektionen visat goda resultat i detta avseende vill inspektörerna framhålla vikten av att ha normer som tagits fram gemensamt även med elever.

Inspektionen har visat att arbetet med att successivt öka elevernas ansvar för och inflytande över det egna lärandet bör förbättras. Inspektörerna bedömer att skolan behöver utveckla formerna för elevernas delaktighet så att inflytande och ansvarstagande samt elevernas motivation för detta ökar. Inspektörerna vill i detta sammanhang påpeka att en förutsättning är att eleverna känner till målen för utbildningen samt ges redskap för att utöva inflytandet.

Inspektörerna anser att det finns anledning för skolan att utvärdera rastvaktssystemet mot bakgrund av de synpunkter som framförts vid inspektionen.

Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Elundskolan finns bearbetningar av de nationella kursplanerna. Dessa är gjorda för cirka åtta år sedan och har inte reviderats sedan revideringen av de nationella

kursplanerna trädde i kraft år 2000. Lärarna uppger att målen i de ”lokala kursplanerna” är diffusa.

Skolan har valt att inte göra alla delproven som hör till nationella proven årskurs 5. Av årsrapporten framgår att enligt de nationella ämnesproven var kunskapsutvecklingen hos elever i årskurs 5 inte tillfredsställande. 25,7 procent av eleverna bedömdes inte nå målen i svenska, 11,4 procent i matematik och 17,1 procent i engelska.

Inom ramen för Språk-, läs- och skrivutvecklingsprojektet har en screening av eleverna i årskurs 2 och 4 genomförts vid två tillfällen. I skolans årsrapport för år 2002 anges att eleverna hade mycket goda resultat i svenska. Resultaten för år 2003 har dock visat en klar försämring jämfört med året innan.

Vid inspektionen framkommer att det på skolan finns ett stort antal elever som är i behov av särskilt stöd. På skolan pågår ett arbete med att skapa rutiner kring och utveckla arbetet med elever i behov av särskilt stöd, vilket behandlas i rapporten under avsnitt Pedagogisk verksamhet och undervisning.

Inspektionen har visat att Elundskolan saknar ett utvecklat system för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling. Föräldrar beskriver att de vid utvecklingssamtal får besked om hur deras barn ”klarar sig” i skolan. Informationen ges främst i ämnena svenska, engelska och matematik. Rektor bekräftar även att samtalen främst fokuseras på dessa ämnen. Föräldrarna efterfrågar tydligare information om kunskapsmålen och om barnens kunskapsutveckling i alla ämnen.

Sammanfattningsvis finner inspektörerna att möjligheten att bedöma resultaten då det gäller läroplanens mål respektive målen i de nationella kursplanerna är begränsad och därmed osäker. I dagsläget har skolan endast resultat från delar av de nationella proven i årskurs 5. Resultaten indikerar dock att särskilda insatser kan behöva göras tidigare för att ge fler elever bättre förutsättningar att nå målen. Skolans åtgärder avseende förbättrade rutiner i arbetet med elever i behov av särskilt stöd bedöms av inspektörerna dock som ett steg på vägen till ökad målpuppfyllelse.

Inspektörerna bedömer att dokumentationen kring elevernas utveckling, utifrån kursplanernas mål, samt redovisningen för eleven och hemmet bör förbättras.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med föräldrar, barn, elever respektive de vuxenstuderande i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Elundskolan har en ”Handlingsplan mot kränkande särbehandling” som beskriver rutiner för hantering av misstänkta eller förekommande fall av mobbning. Programmet har framtagits under medverkan av personal och visats för

hem- och skolaföreningen. Den har nyligen setts över och uppges utgöra ett levande verktyg i skolans arbete. Programmet saknar behandling av förhållanden där vuxna kränker elever. I skolan finns en antimobbingsgrupp, i vilken rektor, specialpedagog, skolsköterska, en fritidsledare och en lärare ingår. Rektor besöker årligen samtliga klasser och informerar bland annat om antimobbingsgruppens arbete och handlingsplanen. Trivselenkäter bland eleverna genomförs därefter och varje elev får lämna sin enkät i antimobbingsgruppen brevlåda. Detta gör brevlådan väl känd bland eleverna. Resultaten från enkäterna har varit mycket goda. Mobbning och kränkande behandling förekommer mycket sällan, men när något inträffar tar man snabbt itu med situationen på skolan. Samtal genomförs med inblandade elever och föräldrar kontaktas vid behov. Det framkommer vid inspektionsbesöket att eleverna är väl förtrogna med vart de kan vända sig ifall någon är utsatt.

I Elundskolan har man bildat en samtalsgrupp för flickor i årskurs 4, som leds av en personal på skolan. Skolan har i detta arbete även kontakt med kommunens centrala resursenhet. Vidare finns fritidshemspersonalen som resurs i skolan för att vid behov kunna stödja arbete i olika elevgrupper.

Skolsköterskan genomför regelbundna hälsosamtal med elever samt har även enskilda samtal med elever och föräldrar vid behov. Skolan har möjlighet att konsultera kommunens centrala resursenhet, där bl.a. psykolog och specialpedagog finns.

Skolan har fungerande formella samverkansorgan i klassråd och elevråd. Vid fritidshemmen hålls stormöten varje måndag där eleverna i "demokratisk anda" planerar veckan tillsammans med personalen. Barnen upplever sig som mycket delaktiga i verksamheten vid fritidshemmen. På flera avdelningar sköter barnen även närvaron på egen hand på särskilda tavlor.

Skolan, som tidigare haft lokal styrelse med föräldramajoritet, har en aktiv hem- och skolaförening. Information och mötesprotokoll finns tillgängligt på skolans hemsida.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Elundskolans arbete för en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö står i överensstämmelse med läroplanens riktlinjer för hur skolan skall främja värdegrunden.

Inspektörerna bedömer att Elundskolan har utvecklat metoder för att förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Inspektörerna vill dock i sammanhanget framhålla att ett handlingsprogram även skall belysa kränkande behandling mellan vuxen och elev i enlighet med vad som anges i läroplanen.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå målen skall främst utformas av de lärande och personalen. I förskolan och skolan skall detta ske i samverkan med hemmen. De nationella läroplanerna, andra statliga bestämmelser och kursplanerna ger dock också vissa anvisningar för arbetet. Det finns riktlinjer för stöd, betygssättning och utvecklingssamtal, utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid, etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper och färdigheter barnen, ungdomarna och de vuxna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att närma sig målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Elundskolan har inspektionen visat att elever kan arbeta självständigt, parvis och i grupp. Eleverna får även prova att arbeta i olika konstellationer i olika ämnen och vid lektionsbesöken observerades exempel på material som eleverna tillverkat själva utifrån olika tema.

Verksamheten i förskoleklassen bedrivs utifrån personalens kunskap om de enskilda barnen och deras behov. I klassrummet finns mycket elevmaterial, exempelvis självporträtt, hand- och fotavtryck, släktträd och andra för barn spännande saker.

I Elundskolan består varje klass av cirka 25 elever och samtliga intervjuade beskriver en trångboddhet på skolan. Inspektörerna har erfäratt att det råder olika uppfattningar i lärarkollegiet beträffande för och nackdelar med det åldersblandade arbetssättet. Inspektionen har visat att samarbetet mellan lärare kring pedagogiska frågor kan utvecklas för att främja elevernas lärande.

Verksamheten på fritidshemmen är integrerad med skolans övriga verksamhet. Barnen erbjuds en varierad verksamhet av såväl fri lek som planerade aktiviteter, exempelvis utevistelse, gymnastik och rörelse samt kreativt skapande. Det har även förekommit att man arbetat utifrån skolans teman. Personalen diskuterar den pedagogiska verksamheten och försöker omsätta detta i praktiken. Personalen uppger att de hinner ta hand om och ge stöd till barnen. Det framkommer dock olika uppfattningar om hur styrd verksamheten skall vara och några föräldrar upplever att det ibland främst är fråga om fria lekar utomhus.

Tre av fritidshemsavdelningarna, vilka delar lokaler med förskoleklasserna, har en god samverkan mellan fritidshemspersonalen och förskollärarna. Inspektionen har dock visat att samverkan mellan skolan och fritidshemspersonalen i övrigt kan förbättras.

På Elundskolan har inspektionen visat att det finns ett stort antal elever som är i behov av särskilt stöd både kunskapsmässigt och socialt. Skolans specialpedagog är resurssamordnare och ansvarar för elevvårdsarbetet. Skolans elevvårdsteam består av rektor, en specialpedagog och skolsköterskan. I ”Handlingsplan för elever med särskilda behov” beskrivs skolans målsättning och arbetsgång för elevvårdsärenden. I Elundskolan har påbörjats ett arbete för att utveckla bättre rutiner i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Specialpedagogen har sett över personalens scheman för att på ett bättre sätt utnyttja skolans resurser utifrån barnens behov. Fritidshemspersonalen har bland annat läsgrupper med elever i årskurs 1–3.

Vid inspektionen har framkommit att det är osäkert om alla elever i behov av särskilt stöd får det särskilda stöd de behöver. Inspektörerna vill framhålla att det är av största vikt att eventuella brister åtgärdas så att alla berörda elever får det särskilda stöd de har rätt till. Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd, men vid inspektionsbesöket framkommer att detta saknas för ett antal elever. Inspektörerna bedömer dock att skolans arbete med stödfrågor är under positiv utveckling.

Elever och föräldrar erbjuds ett utvecklingssamtal per termin. Fritidshemmen har inskolningssamtal, uppföljningssamtal samt utvecklingssamtal på vårterminen innan barnen lämnar verksamheten. Ibland hålls även egna utvecklingssamtal i anslutning till skolans. Veckoplaneringar finns anslagna vid entrén och på skolans hemsida. Personalen har även en god daglig kontakt med föräldrar.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att arbetet i förskoleklass är i linje med läroplanens mål och på ett bra sätt utifrån barnens behov. Inspektionen har visat att den pedagogiska verksamheten i grundskolan är tillfredsställande, men behöver förbättras inom vissa områden. Målen för verksamheten behöver tydliggöras och arbetssätt diskuteras och utvecklas.

Den pedagogiska verksamheten på fritidshemmen bedöms som meningsfull och som ett komplement till skolan. Inspektörerna vill dock understryka vikten av att gemensamma diskussioner förs på skolan beträffande innehållet i den pedagogiska verksamheten och hur denna ska knytas närmare målen i läroplanen.

Inspektörerna finner att Språk-, läs- och skrivutvecklingsprojektet är ett bra exempel på samverkan mellan enheter och ett utvecklingsarbete mot högre måluppfyllelse. Även skolans pågående utvecklingsarbete avseende elever i behov av särskilt stöd torde ge goda förutsättningar för att tillgodose särskilt stöd till berörda elever. Det är dock inte acceptabelt att åtgärdsprogram saknas för elever i behov av särskilt stöd.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barnomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre arbete. Sammantaget har dessa skyldigheter att se till att rätten till utbildning tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av målen och riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som tas upp vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

Elundskolans rektor har arbetat på skolan sedan år 1989 och tillträdde som rektor år 1996. Rektor har en lång erfarenhet som lärare och har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Rektor har administrativt stöd en dag per vecka. Rektor vikarierar i klasserna och rastvaktar vid behov.

Inspektionen har visat att lärarna upplever att de styr mycket själva, men uppfattar rektor som pedagogisk ledare och förtrogen med verksamheten.

Fritidshemspersonalen träffar rektor regelbundet och rektor besöker även verksamheten. Personalen beskriver rektor som mycket tillgänglig. Personalen utgör en egen arbetsenhet och den pedagogiska verksamheten på fritidshemmen diskuteras inte med övriga enheter på skolan.

För styrningen av verksamheten finns en arbetsplan som främst avser skola och förskoleklass. Lärarna uppfattar inte planen som ett levande dokument och anser att den är alltför omfattande. Elundskolans fritidshem nämns endast summariskt i skolans arbetsplan. För denna verksamhet finns en egen plan, benämnd "Handlingsplan för Elundskolans fritidshem". Planen innehåller bland annat målsättning, arbetssätt samt information om verksamheten. Vid inspektionen framkommer att planen behöver revideras.

Vid inspektionen har det framkommit att skolans personal utvärderar verksamheten vid läsårets slut. Kommunala och lokala brukarenkäter har regelbundet genomförts. Skolan har i årsrapporten arbetat med en kommunövergripande struktur för kvalitetsredovisning och lämnat underlag i enlighet med denna till kommunen. Personal har varit delaktig i arbetet. Årsrapporten innehåller bland annat rubriken "Kvalitetsanalys och bedömning", men i dokumentet ges främst en beskrivning av verksamheten. Graden av måluppfyllelse eller brist på måluppfyllelse redovisas i viss utsträckning. Kopplingen mellan resultaten och föreslagna åtgärder är svår att utläsa. Föräldrar och elever har inte tagit del av resultaten av utvärderingar eller årsrapporten.

Fritidshemmens verksamhet ingår till viss del i de kommunala brukarenkäter som genomförts på skolan, främst avseende trivsel. Det saknas dock utvärderingar av den pedagogiska verksamheten. Inspektionen har visat att några resultat för fritidshemsverksamheten inte specifikt har efterfrågats.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att rektor för skolan tar ansvar för de övergripande funktionerna som beskrivs i bestämmelserna och fungerar som en pedagogisk ledare på skolan på ett godtagbart sätt.

Det pågår ett kvalitetsarbete på skolan, men det systematiska utvecklingsarbetet med bland annat kvalitetsredovisningen som redskap bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att styrningen och ledningen av fritidshemmen bör förbättras. Det som sägs ovan för skolan beträffande kvalitetsarbete gäller även för fritidshemsverksamheten. Inspektörerna vill framhålla att avsaknaden av löpande uppföljningar och utvärderingar av fritidshemmens verksamhet innebär att kommunens beslutsfattare inte får tillfredsställande underlag för beslut om hur verksamheten ska drivas vidare, utvecklas och förbättras.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Inom en viss utbildning skall det också finnas möjligheter för eleverna att individuellt göra val av kurser eller ämnen.

Granskningen gäller om möjlighet till utbildning ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Vid Elundskolan har framkommit att skolan inte har några elever som är i behov av svenska som andraspråk. Modersmålsundervisning anordnas för enstaka elever i persiska och finska på andra skolor.

Eleverna i Elundskolan går över till Karlbergskolan efter årskurs 5. Övergången samordnas mellan skolorna och eleverna har redan på ett tidigt stadium vant sig vid den nya skolmiljön genom att viss undervisning ges på Karlbergskolan från årskurs 3.

I timplanen för grundskolan, som nyligen setts över, anges ett visst antal timmar för elevens val. Eleverna i årskurs 3–5 erbjuds elevens val under nio skoldagar per år. Eleverna erbjuds ett antal olika valmöjligheter och inget annat har framkommit än att syftet är att bredda och fördjupa kunskaperna i ett eller flera ämnen.

Ämnet teknik saknas i skolans timplan. Inspektörerna vill även göra skolan uppmärksam på att det finns en risk att måluppfyllelse, exempelvis i ämnen som kemi och fysik, kan variera stort beroende på arbetslag. Inspektörerna bedömer att personalen i ett arbetslag kan sakna kännedom om vad andra klasser gör eller har gjort inom samma moment.

Det har vid inspektionen framkommit att Elundskolan informerar om verksamheterna på ett bra sätt.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna vid Elundskolan oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala eller ekonomiska förhållanden har tillgång till utbildning.

Inspektörerna ser dock en risk i att olika lärare och arbetslag prioriterar ämnen på olika sätt och att det i avsaknad av en tydlig struktur på skolan kan leda till brister i likvärdigheten ifråga om elevernas utbildning.

Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Samtliga lärare på Elundskolan har en utbildning avsedd för den undervisning som bedrivs. Skolans personalomsättning är låg och består främst av pensionsavgångar.

Personalen ger uttryck för att resursen för kompetensutveckling har minskat generellt. Medel avsätts dock från budget och skall fördelas utifrån behov. Personalens kompetensutveckling har under senare år främst bestått av den så kallade KAK-dagen, en gemensam fortbildningsdag för Köping, Arboga och Kungsör. Numera ges kompetensutveckling till viss del inom ramen för Språk-, läs- och skrivprojektet.

Vid inspektionen har framkommit att det råder en trångboddhet på skolan. Det har även framkommit att lokalerna till viss del inte är ändamålsenliga. Främst

avses två fritidshemsavdelningar, varav den ena har sin verksamhet i en provisorisk och liten lokal som uppförts i den del av skolan som används som matsal. Detta har i sin tur påverkat situationen i matsalen, där trängsel, hög ljudvolym och avsaknad av matro numera är vanligt förekommande. Den andra avdelningen är belägen i anslutning till skolans bibliotek i en öppen lokal med stor genomströmning av personal och elever. Föräldrarna har även framfört stort missnöje med skolans uteplats i den årliga brukarenkäten, vilket skolan är medveten om.

Inspektörerna bedömer att läromedlen är ändamålsenliga för en tidsenlig utbildning och det finns god tillgång till datorer. Eleverna uttrycker dock att datorerna används i för liten utsträckning i undervisningen.

Sammanfattningsvis är tillgången till resurser kompetensmässigt och materiellt för den aktuella utbildningen tillfredsställande med hänsyn till författningarnas krav.

Inspektörerna bedömer dock att lokalerna för två fritidshemsavdelningar bör ses över.

Sammanfattande bedömning

Den pedagogiska verksamheten i Elundskolan ligger i linje med de nationella bestämmelserna och målen för förskoleklassen, grundskola och fritidshem. Verksamheten i förskoleklassen bedrivs på ett bra sätt utifrån barnens behov. Skolan arbetar för att främja värdegrunden och har utvecklat rutiner i arbetet mot mobbning och kränkande behandling. Skolans arbete med stödfrågor är under positiv utveckling.

Skolverkets inspektörer anser dock att det finns utrymme för att utveckla verksamheten genom att

- öka elevernas inflytande över och ansvar för det egna lärandet,
- föra övergripande pedagogiska diskussioner på skolan om målen i läroplanen och kursplanerna samt formulera mål för elevernas individuella lärande som går att utvärdera och redovisa,
- förbättra det systematiska utvecklingsarbetet och kvalitetsredovisningen,
- stärka styrningen och ledningen för fritidshemmen,
- organisera undervisningen så att ingen elev riskerar att missa delar av utbildningen i något ämne,
- se över två fritidshems ändamålsenlighet avseende lokaler.

Inspektionen av rektorsområdet för Elundskolan visar att skolan inte uppfyller gällande bestämmelser vad gäller

- åtgärdsprogram.

Datum	Ort
2004-02-03	Stockholm

Mariette Dennholt

Robert Johansson